

Boerderijnummer	5.3.310
Erfnaam	erve Wilms-de Forte-het Lamoen
Oudste vermelding	16 ^e eeuw
Huidig adres	Enterbroekweg 10

Historie boerderij

De eerste keren dat we de boerderij-naam Willems of Wilms in de archieven tegenkomen is in het verpondingenregister van 1601/1602 (het heeft dan 2½ mudde landes) en in een markeresolutie van 1609. Hierin wordt een Luyken Willems wonende in de Rothoek genoemd.

In 1634 wordt volgens het markeboek Egbert Willems benoemd tot schutter van de marke Elsen. Een schutter was in die tijd belast met het toezicht op het gebruik van de gemeenschappelijke markegronden. Liet een boer niet teveel koeien op de gemeenschappelijke weide lopen, of liet hij

koeien grazen op de akkergronden, of werd er teveel c.q. op verkeerde plaatsen turf gestoken enz.

Volgens het markeboek zal Egbert profiteren “*in die schuttinge*” en een deel krijgen van de opgelegde boetes. Verder zal ieder vol erva hem jaarlijks geven: “*een gast rogge en boekweit*”, evenwel op een conditie dat hij “*bij avende, snachts en ontijden vlijtelijk en goede opsicht sal draegen datter in den Es geen schaede geschiet*”.

In 1675 heeft men er 1 vuurstede. In 1749 werden de bewoners voor f 632 eigenaar door het boerderijtje te kopen van de erven Wassink (dat waren Hendrik Hendriksen

Wassink en Janna Effink, Jan Hendriksen Wassink en Geertjen ten Nijenhuis, Hendrik en Heille te Langeler en van Hendrik en Geertjen ten Schoolkotte).

Wel moest men toen de hele aankoop som lenen van Jan Assink.

Ook de daarop volgende 50 jaar moest de familie Willems geregeld weer leningen afsluiten:

In 1782 lenen Gerrit en Hendrika Willemsen f 900,- van Jan ten Tije en vrouw Arnoldina Altena met als onderpand hun eigendoemelijke plaatse Wilmsen. De lening is in 1801 geheel afgelost.

In 1794 lenen zij f 100,- van Burgemeester A.J. Stokkers te Rijssen met als onderpand hun vrije en allodiale perceelen de Smits Maat tusschen het hooyland van de Meyer en Kok Harmen en een stuk land tusschen de landen van G.J. Bloemers en Wassink. In 1797 leent de wed. Hendrika Zenkeldam met haar zoon Jan Willemsen f 900,- van burgemeester en

koopman Hendrik ten Thije en vrouw Aleida Overbeek met als onderpand alle hun gereede en ongereede goederen, bestaande in huismeubels, vhee, gewassen op den lande, bouwerij, gereedschappen, mitsgaders hun plaatse Willems. Ook deze lening is in 1801 geheel afgelost.

In 1801 is er ook weer geld nodig en er wordt f 1700,- geleend van Aaltjen Baan, wed. van Antony van Dijk.

Onderpand: huis en schoppe, een gaarden agter het huis groot 2 mudde lands, 2 dagwerken hooyland agter den gaarden tusschen Rotmans en de gemeente, 7 mudden bouwland voor het huis tusschen de landen van Mannes Kosters en de Steege, een gaarden groot 1 mudde gesaay tusschen die van Haykers en Oomes, 2½ schepel land in den Esch tusschen de landen van Ribbers en Jan Mensink, 5 schepel lands den Apenberg genaamd tusschen de landen van Gerrit Mensink en Gerrit Jan Assink, een mudde lands het Loostukke genaamd, tusschen de landen van Gerrit Bloemers en Jan Mensink, een ½ mudde lands het Heetland genaamd tusschen de landen van Mannes Kosters en de wed. Wassink, 3 dagwerken hooyland in de Enterse Maate waarvan de andere 3 dagwerk toebehoort aan Rotman in 't Elsener Broek, een dagwerk hooyland in de Menkemaat waarvan het overige dagwerk aan Ribbers toebehoort in 't Elsener Broek, 2 dagwerken hooyland het Bekkeslag genaamd bij den Broek Teemker gelegen en een dagwerk hooyland in de Smits Maat in 't Elsener Broek waarvan het overige dagwerk toebehoort aan Jan Letink.

Begin 1800 was Jan Willems eigenaar van de boerderij; hij had in 1811 al een flinke veestapel, bestaande uit een ruïn, 2 veulens, 8 lammeren, 5 koeyen en 4 kalveren. Omstreeks 1830 bezat hij bijna 9 ha aan grond.

Met de opvolger Gerrit Jan Nijland kwam de bijnaam “De Forte” op de boerderij. Hij was eerst militair en had in 1831 de Tiendaagse Veldtocht in België meegemaakt. Hij was toen ingedeeld bij de bezetting van een fort. Tijdens de oorlogshandelingen had hij verwondingen opgelopen en die waren van dien aard dat hij zijn verdere leven kreupel bleef. Als pleister op de wonde had hij de Militaire Willemsorde gekregen. Hierop was hij bijzonder trots. Als er in Elsen iets bijzonders werd gehouden dan liet hij zich, met zijn ridderorde op de borst, naar de grote weg brengen. Onuitputtelijk waren zijn uitgebreide oorlogsverhalen. Vandaar dat hij allengs de naam “De Forte” kreeg.

De brandweer bezig met nablussen na de brand in 1996 waarbij de boerderij grotendeels werd verwoest

Door een toedeling bij de markedeling van 15 ha aan de boerderij werd omstreeks 1854 de totale oppervlakte 23 ha. De boerderij werd toen verbouwd zodat het tot de middelgrote in Elsen ging behoren. Omstreeks 1900 was het grondbezit gestegen tot 25 ha. In 1928 werd er ongeveer 6 ha afgestaan aan zoon Arend Jan Nijland die er het boerderijtje Fort'n AorendJan (5.3.272) op stichtte. Bij een boedelscheiding in 1932 kregen schoonzoon J.W. Hendriksen en zoon A.J. Nijland samen 11 ha voornamelijk heidegronden op hun naam. Dit werd in de loop der

tijd allemaal verkocht, o.a. in 1939 5 ha aan de Volkshogeschool en in 1944 3 ha aan J. Onk in Wierden.

De boerderij met 7½ ha werd in 1932 toebedeeld aan schoonzoon Jan Willem Hendriksen. Hij bleef kinderloos en vererfde de boerderij met toen 9 ha grond aan neef Hendrik Jan Vasters die in 1942 na 1 jaar huwelijk overleed, zodat toen zijn weduwe de eigenares werd van de boerderij.

Na het overlijden in 1976 van de inwonende knecht Gerrit Hendrik Nijhof werd de boerderij verworven door diens broer Jan Nijhof, die hier eveneens knecht geweest was en reeds medeëigenaar was. Na nog een eigenaarswisseling werd het erf omstreeks 1988 verkocht aan een familie V. uit Blaricum die hier de manege “Het Lamoen” stichtte. In 1996 werd de boerderij door brand verwoest. Naderhand in 1998 was de familie Moll-Meesters de bezitter en na een scheiding in 2004 werd Janette Meesters de alleeneigenaar.

De schaapskooi nog in bedrijf

Het schaapsshot thans een zomerhuisje

Bewoners:

► Onder andere in het verpondingenregister van 1601/1602 en in een markeresolutie van 1609 wordt een Luicken/Luyken Willems genoemd, wonende in de Roothoek. Hierna is er in 1634 de “schutter” Egbert Willems, die de zoon Henrik en mogelijk ook zoon Hermen Wilms had. Een Derck Wilmes wordt in 1642 genoemd.

► Henrik Egbersen (op het) Wilms trouwde in 1646 met Gertien Berentsen van 't Felner uit Enterbroek. Zij kregen de kinderen: Gertien (*1645, geboren voor het huwelijk), Lisebet (*1647), Berentien (*1649), Altien (*1651), Jan (*1654), mogelijk Egbert (*1655) en nog kind Wilms (*1656). Er wordt nog een dochter van Henrik genoemd: Maria Henriksen Wilms; deze trouwde in 1669 met Henrik Egbersen Blomers op Blomert (5.3.150).

► Hierna komen we op Wilms Engbert Hermens Wilms tegen, zeer waarschijnlijk de zoon van de hiervoor genoemde Hermen. Engbert trouwde in 1684 met de van Immink in Herike (Hericke 3.3.030) afkomstige Hilleken Immink. Het paar kreeg 7 kinderen: Hermken (*1685) die jong overleed, Jenneken (*1686) die in 1711 trouwde met Hendrik Egbertsen Constapel in Enter, Gerrit (*1688) die in 1718 huwde met Swenne Hermens Poeling van Pool in Herike (Hericke 3.2.130) en ging boeren op Immink, de plaats waar zijn moeder vandaan kwam, Berent (*1690) die jong overleed, Hermtien (1693-na1748) die in 1719 trouwde met Jan Reymerink uit Zenderen en in 1735 hertrouwde met Garrit Riers in het Elsenerbroek (ReeTonis 5.4.135), weer Berent (*1695) en Jan (*1696) die de opvolger werd.

► Jan Wilms (1696-na1767) trouwde in 1724 met Jenneken Kijfhorst (1699-na1767), geboren “in den Grimbergh” (Rijssen). Samen kregen zij 6 kinderen die de naam Willemsen kregen: Engbert (*1725) die jong overleed, nog weer Engbert (*1726), Garrit (1727-voor 1795) die de opvolger werd, Bernt (1729-ca. 1791) die in 1763 trouwde met Willemken Slettenhaar en uiteindelijk op Tjoonk ging wonen (5.2.170), Henderick (*1733) en Egbert (*1737). Ook de moeder van Jenneken, Egbertien Jansen (†na 1748) woonde op Wilms.

*Lochemsche Courant Markelo, 14-1-1892
De laatste oud-strijder van 1830-1831 in
deze gemeente, de heer G.J. Nijland te
Elsen, overleed gisteren alhier in den
ouderdom van ruim 80 jaren. Hij was
gedecoreerd met de Militaire Willemsorde.*

► Garrit Willemsen (1727-voor 1795) trouwde in 1770 met Hen(de)rica Senkeldam (1747-na 1795) uit Kerspel Goor. Dit echtpaar kreeg 7 kinderen: Jan Willemsen (1771-1843) die de opvolger werd maar ongehuwd bleef, Berent (*1773), Berendina (*1774), Jan Berent (1775-1821) die boerenknecht werd en vrijgezel bleef, Arent (*1778), Anna (1779-1847) die in 1811 trouwde met Jan Nijland van Nijland/de Kleijne Bijsterij in Rijssen (dit erf wordt evenwel soms ook onder Elsen genoemd) en in 1819 hertrouwde met haar zwager Jannes Nijland en Janna (1784-1856) die ongehuwd op Wilms bleef wonen.

► Jan en Janna Willemsen, broer en zuster, boerden begin 1800 op Wilms samen met een schaapherder, meid en knecht. Jan overleed in 1843 waarna de inwonende knecht en oom/tantezegger Gerrit Jan Nijland (1811-1892) de opvolger werd op de boerderij. Gerrit Jan was de zoon van de hiervoor genoemde Anna Willemsen.

► Opvolger Gerrit Jan Nijland (1811-1892) was eerst militair. Hij had in Elsen de bijnaam de Forte (zie hiervoor). Gerrit Jan trouwde in 1847, als gepensioneerd militair, met Hendrika Meijer (1818-1888) van Hegeman (5.2.220). Zij kregen 8 kinderen, twee hiervan overleden op zeer jonge leeftijd. De andere zes kinderen waren: Janna (1848-1934) die in 1870 te Wierden trouwde met klompenmaker Johannes ter Hofstee in Enter, Gerritdina (1849-1904) die in 1873 trouwde met Willem Kempen uit Laren (G) en zich in het Enterbroek vestigde, Arent Jan (1851-1931) die op de boerderij zou blijven, Geertrui (1852-1931) die in 1876 trouwde met landbouwer Jan Willem van den Berg in het Enterbroek, Hendrika (1855-1886) die in 1883 trouwde met de weduwnaar Gerrit Jan Eeftink op Zwoferink (5.3.010) en Jan Hendrik (1862-1948) die in 1892 Gerridina Johanna Hegeman van erve JanBaas (5.3.270) huwde en daar verder ging boeren.

Johanna Bloemendal (*1855) achter het spinnewiel

► Arent Jan Nijland (1851-1931) trouwde in 1882 met Johanna Bloemendal (1855-1915) van Schottelink/de Smitteri'je (5.3.210). Uit dit huwelijk werden 8 kinderen geboren waarvan er drie op jonge tot zeer jonge leeftijd overleden. Volwassen werden: Hendrika (1882-1930) die in 1905 trouwde met Jan Willem Hendriksen (1877-1941) en aanvankelijk de opvolgster werd, Berendina (1884-1922) die in 1907 trouwde met Hendrik Vasters op Vastert/Megelink (5.2.150), Gerritdina (1885-1981) die in 1918 te Wierden trouwde met Derk Rotman en in 1922 hertrouwde met haar zwager Hendrik Vasters op Vastert, Johanna Geertruida (*1895) die in 1919 trouwde met landbouwer Gerrit Eeftink in Rijssen en Arent Jan (1897-1981) die in 1926 huwde met Aaltje Brunnekeef uit Enter en op het nieuw gestichte Fort'n AorndJan (5.3.272) ging wonen.

► Het huwelijk tussen Hendrika Nijland (1882-1930) en Jan Willem Hendriksen (1877-1941) bleef kinderloos. Neef (“tantezegger”) Hendrik Jan Vasters (1910-1942) afkomstig van Vastert (5.2.150) werd hierop de opvolger op de Forte. Hij trouwde in 1941 met Johanna Willemina

(Hanna) Stegeman (1909-1985) uit Enter. Na het jong overlijden van Hendrik Jan boerde de weduwe (Fort'nHanna) met personeel verder, o.a. met de van GladnBeernd afkomstige Jan Nijhof en zijn broer en vrijgezel Gerrit Hendrik (Hendrik) Nijhof (1928-1976) die tot z'n overlijden hier werkte. Eerstgenoemde werd medeëigenaar van de boerderij.

► Na het overlijden van Hanna Nijland-Stegeman was de boerderij onbewoond totdat in 1988 er nieuwe bewoners uit het westen van het land kwamen wonen en hier de manege Het Lamoen oprichtten.

► In 1998 kwam vanuit Ede de familie Moll-Meesters hier wonen en de boerderij en manege voortzetten. Gerit Pieter Moll (*1960) en Janette Meesters (*1964) brachten hun 3 kinderen mee: Jetske (*1985) die op het erf bleef wonen, Corjen (*1988) die verhuisde naar Houten (Utr.) en Hilde (*1992) die in Nijmegen ging studeren en wonen.

In 2004 kwam er een scheiding en vertrok Gerit Pieter. Janette hertrouwde in 2011 met de uit Almelo afkomstige Arie Drent (*1960).

► De op de manege/(zorg)boerderij gebleven Jetske Moll (*1985) trouwde in 2002 met Wilian Jeurung uit Emmen. Zij kregen 4 kinderen: Anouk (*2001), Daan (*2003), Hanna (*2010) en Lisa (*2013).